

Cite: Puhachova, M. V., & Gladun, O. M. (2020). Population registers as the core of the system registers in Northern European countries. *Demography and Social Economy*, 4 (42), 3-24.

УДК: 351.755.3 : 351.755(4-17)

JEL CLASSIFICATION: C 89

М. В. ПУГАЧОВА, д-р екон. наук, старш. наук. співроб., голов. наук. співроб.
Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України
01032, Україна, Київ, бул. Т. Шевченка, 60
E-mail: maryni@ukr.net
ORCID 0000-0003-1680-4284

О. М. ГЛАДУН, чл.-кор. НАН України, д-р екон. наук,
старш. наук. співроб., заст. директора з наукової роботи
Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України
01032, Україна, Київ, бул. Т. Шевченка, 60
E-mail: gladun.ua@gmail.com
ORCID 0000-0001-6354-6180

РЕЄСТРИ НАСЕЛЕННЯ ЯК ЯДРО СИСТЕМИ РЕЄСТРІВ У ПІВНІЧНОЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Системи електронних реєстрів, що створені у багатьох європейських країнах, уже давно довели свою ефективність при застосуванні у різних сферах функціонування держави, окремих фірм та у поліпшенні умов взаємодії населення із органами влади та приватними організаціями. Особливе місце у системах реєстрів посідають реєстри населення. Саме вони надають усебічну та повноцінну інформацію про особу, при цьому даючи змогу людині економити час та зусилля при вирішенні нагальних проблем, запитів та вимог, що стосуються здоров'я, освіти, власності, зайнятості, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги тощо. Реєстри населення також довели свою ефективність під час проведення останніх раундів переписів населення та житла. Піонери у створенні та використанні систем реєстрів населення є північноєвропейські країни. Актуальність статті для України обумовлена: активним розвитком різноманітних реєстрів, які, проте, погано взаємодіють між собою і не становлять цілісної системи; необхідністю врахування досвіду провідних країн у створенні повноцінної системи реєстрів.

Метою статті є узагальнення досвіду північноєвропейських країн із створення та функціонування систем реєстрів та із визначення ролі центрального реєстру населення як одного з базових.

Новизна статті полягає в узагальненні та порівняльному аналізі систем реєстрів північноєвропейських країн, дослідженні ролі центрального реєстру населення та інших базових і спеціалізованих реєстрів як постачальників інформації про населення.

Методи дослідження: системний аналіз, наукове узагальнення, порівняльний аналіз, методи теорії дослідження складних систем.

У статті досліджено загальні аспекти створення та використання реєстрів населення у країнах Північної Європи. Характерною особливістю північноєвропейських країн, на відміну від України, є системність у створенні окремих реєстрів, коли для певного адміністративного реєстру одразу визначається місце у загальній системі та зв'язок з іншими, в першу чергу базовими, реєстрами. На прикладі двох із найбільш просунутих із цього питання країн — Данії та Норвегії — аналізуються заходи щодо створення систем персональних ідентифікаційних номерів та практика використання цих номерів у системах реєстрів. Наведено приклади підсистем реєстрів охорони здоров'я та освіти, а також деяких інших реєстрів, що містять персоналізовану інформацію. На базі досвіду північноєвропейських країн сформульовано пропозиції щодо створення реальної діючої системи реєстрів в Україні.

Ключові слова: *система електронних реєстрів, реєстри населення, персональний ідентифікаційний номер, північноєвропейські країни.*

Постановка проблеми та актуальність. У сучасному світі відбувається ускладнення процесу прийняття управлінських рішень та зростають вимоги щодо якості і швидкості надання адміністративних послуг населенню. Вирішення багатьох задач вимагає комплексного підходу і залучення різноманітної інформації. З розвитком інформаційних технологій у світі більшість розвинених країн намагається впорядкувати відомості з паперових носіїв за допомогою електронних реєстрів. Це створює базу для організації реєстрів у певну систему, що виключає дублювання інформації і надає певним державним структурам та особам, залученим до процесів прийняття відповідних рішень, доступ до якомога повнішого обсягу інформації, необхідної для виконання службових повноважень. Окреме питання — використання реєстрів у практичній діяльності статистичних органів країн. Існування повноцінних та якісних реєстрів суттєво знижує статистичне та адміністративне навантаження на респондентів: як фізичних, так і юридичних осіб. А самим особам — скорочує процедури звернення до державних органів для отримання різноманітних довідок та сертифікатів.

Системи реєстрів уже довели свою ефективність як джерела інформації для проведення переписів населення, але і самі переписи в окремих країнах дають багато додаткової інформації для відповідних реєстрів. Передовими у цьому напрямі є північноєвропейські країни.

Саме користь і ефективність з точки зору адміністративного управління, а не одна лише статистика, доводять необхідність створення реєстрів. Крім того, за законом у багатьох країнах реєстри не можуть бути використані для будь-яких інших цілей, окрім складання статистики [1].

Існує проблема відмінності термінології, яку використовують у різних адміністративних реєстрах, та методів оцінки якості інформації. А цілі,

задля яких адміністративні реєстри створювались, накладають певні відмінності і на методологію створення, функціонування та використання різних реєстрів. Слід підкреслити, що говорячи про систему реєстрів, котра має функціонувати у країні, треба мати на увазі саме системність: пов'язаність, узгодженість та взаємозалежність елементів цієї системи.

Отже, використання різних джерел даних для вирішення широкого кола задач державного управління надає змогу, за умови дотримання належної якості даних та створення відповідних процедур їх перетворення та використання, зменшувати навантаження на респондентів, фінансові та організаційні видатки, скорочувати час надходження інформації тощо. А використання різноманітної інформації про фізичних осіб (населення країни) для певних визначених цілей передбачає: по-перше, існування добре розробленої системи реєстрів, які містять необхідну якісну інформацію, що постійно актуалізується, по-друге, існування розвиненого високоякісного централізованого реєстру населення з належним охопленням, по-третє, наявність надійного унікального ключа (або комбінації ключів — аутентифікаторів), який надає змогу однозначно ідентифікувати фізичну особу та зв'язати дані про неї по усіх необхідних для аналізу реєстрах.

Таким чином, виникає нова парадигма виробництва потрібної суспільству інформації (і не тільки статистичної), що ґрунтується на інтегрованому використанні багатьох джерел даних та нових процедур їх узгодження та аналізу.

Для створення надійної інформаційної системи щодо населення України актуальним є дослідження досвіду європейських країн з побудови та використання їхніх систем реєстрів, організації та змісту окремих реєстрів населення, ролі центральних реєстрів населення, наявності ідентифікаторів фізичних осіб тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про корисність використання електронних реєстрів за умови існування їх добре розробленої системи та наявності у них якісної інформації, що постійно актуалізується, не раз наголошували міжнародні організації та вітчизняні науковці й дослідники. І це не тільки статистики й демографи, але й фахівці із державного управління, виборчого права, соціальної та гуманітарної політики тощо.

Закордонний досвід використання реєстрів як інформаційної бази соціальної статистики в Україні розглядався О. А. Вишневською (О. А. Vyshnev's'ka) [2; 3], проте після цих публікацій минуло вже занадто багато часу для такого напряму, що стрімко розвивається, як створення реєстрів. Серед останніх досліджень слід відзначити публікації В. П. Трошинського (V. P. Troschynsky) та М. В. Кравченко (M. V. Kravchenko) [4], де розглянуто можливість використання реєстрів при проведенні перепису населення в Україні, та А. Й. Магери (A. J. Mahera) [5], присвячену проблемі викорис-

тання реєстрів у виборчому процесі. Стан та напрями використання електронних ресурсів в Україні подано у звіті за Проектом TAPAS [6].

Наприкінці 2019 р. — початку 2020 р. у публічному просторі України виникла жвава дискусія щодо можливості проведення перепису населення і визначення чисельності населення України з використанням реєстрів та даних мобільних операторів. Виступи Е. М. Лібанової (E. M. Libanova) [7; 8], О. М. Гладуна (O. M. Gladun) [9; 10] та публікація В. Г. Саріогло (V. G. Sarioglo) [11] свідчать про неможливість застосування такої технології на сучасному етапі розвитку системи реєстрів в Україні.

Можна відмітити публікації іноземних науковців, в основному присвячені використанню адміністративних реєстрів під час проведення переписів населення та житла, опубліковані у різні роки: Д. Їлдиза (D. Yildiz) та П. В. Ф. Сміта (P. W. F. Smith) [12], Дж. Дж. Брауна (J. J. Brown) [13], Г. Ш. Бахметової (G. Bakhmetova) та А. О. Ісупова (A. Isupov) [14], Е. Шульте Нордхолта (E. Schulte Nordholt) [15], М. Пулена (M. Poulain) та А. Герм (A. Herm) [16], К. Вассенден (K. Vassenden) [17].

Взагалі слід констатувати, що публікацій в Україні з цих питань явно бракує. Також варто зазначити, що і доступ до іноземних публікацій щодо розроблення та використання систем реєстрів населення та до самої інформації про окремі реєстри, створені у різних країнах, є доволі обмеженим, а наукових оглядових публікацій щодо закордонних електронних інформаційних ресурсів майже немає. Винятком є рекомендації та керівництва міжнародних організацій (особливо ООН, ЄЕК ООН та Евростату) щодо функціонування систем реєстрів у європейських країнах, зокрема — Північної Європи, та використання статистичних й адміністративних реєстрів у статистичних цілях, в основному — для переписів населення та житла [18—22].

Метою статті є узагальнення досвіду північноєвропейських країн із створення та функціонування систем реєстрів та із визначення ролі центрального реєстру населення як одного з базових реєстрів.

Новизна статті полягає в узагальненні та порівняльному аналізі систем реєстрів північних країн, дослідженні ролі центрального реєстру населення та інших базових і спеціалізованих реєстрів як постачальників інформації про населення.

Методи дослідження: системний аналіз, наукове узагальнення, порівняльний аналіз, методи дослідження складних систем.

Виклад основного матеріалу дослідження і отриманих результатів. У документах ЄЕК ООН [20] зазначено, що реєстр можна визначити як результат систематичного збору даних на рівні одиниці, організований таким чином, що можливе їх постійне оновлення — оброблення ідентифікованої інформації з метою встановлення, актуалізації, виправлення або розширення реєстру, тобто відстеження будь-яких змін у даних, що опи-

сують одиниці та їхні атрибути. Ці одиниці визначаються точним набором правил, а атрибути оновлюються відповідно до змін, які зазнали одиниці.

До цього визначення можна додати, що зібрана інформація має зберігатись у структурованих файлах даних, бо мова йде саме про електронні реєстри. Ключовою рисою реєстру є те, що кожна одиницю у ньому можна однозначно ідентифікувати, і це зазвичай робиться за допомогою ідентифікаційних кодів (ключів), котрі можуть бути як простими, так і складними (створеними шляхом поєднання декількох атрибутів одиниці реєстру).

Реєстри поділяють на такі типи: адміністративні, статистичні, базові та спеціалізовані. Адміністративні реєстри — це ті, що створюються та використовуються в основному в адміністративних цілях за межами національних органів статистики. Базові — це реєстри, які створюють базову сукупність фізичних осіб, житлового фонду та підприємств і організацій (наприклад, реєстри населення, житлових приміщень або підприємств). Інші реєстри мають бути узгоджені з базовими. Реєстр домогосподарств може бути створений шляхом об'єднання реєстрів населення та житла. Спеціалізовані реєстри, на відміну від базових, служать одній специфічній меті або чітко визначеній групі цілей, а орган, що веде ці реєстри, як правило, є головним користувачем інформації. Спеціалізовані реєстри часто отримують інформацію про населення та деякі основні дані з базового реєстру, але самі надають інші дані. Базові та спеціалізовані реєстри можуть бути статистичними або адміністративними. У більшості країн Північної Європи функції утримання та ведення центральних реєстрів населення було з часом передано статистичними офісами іншим органам влади (податковим адміністраціям, міністерствам внутрішніх справ або міграційним органам), тому ці базові статистичні реєстри стали базовими адміністративними реєстрами. У північноєвропейських країнах майже всі спеціалізовані реєстри використовують для простого зв'язування той же ідентифікаційний ключ, що і відповідний базовий реєстр [20; 23].

До базових реєстрів та інших джерел, що можуть використовуватись для отримання інформації про фізичних осіб, експерти ООН зараховують [24]:

- (а) реєстр населення (базовий реєстр, що містить змінні: народження, смерть, шлюб та міграція);
- (b) будівлі та житлові будинки або адресний реєстр (базовий);
- (c) реєстр підприємств (базовий);
- (d) реєстр оподаткування;
- (e) реєстр зайнятості;
- (f) пенсійний реєстр;
- (g) реєстр соціальних послуг;
- (h) реєстр шукачів роботи;
- (i) реєстр студентів.

Найбільшого успіху у питанні розвитку системи реєстрів досягли північноєвропейські країни: Норвегія, Данія, Швеція, Фінляндія та Нідерланди [20] (табл. 1). Але слід зазначити, що багатий досвід упровадження ефективної системи реєстрів має Естонія, якій вдалось за короткий час створити повноцінну систему електронного уряду (*e-government*), що ґрунтується на реєстрах [25; 26]. Не випадково саме в Естонії знаходиться штаб-квартира ІТ-агенції Євросоюзу. До переліку можна з впевненістю додати й Австрію та Словенію [18; 19].

Усі системи реєстрів північноєвропейських країн мають реєстри населення, адрес, підприємств, оподаткування, зайнятості, пенсійні, соціальних послуг, медичні, освіти та транспортних засобів.

Серед реєстрів соціальних послуг слід виокремити: реєстри безхатченків, дітей, які проживають поза сім'єю, реєстри з відшкодування державою оплати ліків тощо, що ведуться у різних країнах. У Данії їх найбільша кількість — більше чотирьох.

Майже у всіх північноєвропейських країнах ведуться реєстри шукачів роботи. Але така інформація тим чи іншим чином враховується також у реєстрах населення або у реєстрах зайнятості, де може бути відмічено

Таблиця 1. Системи реєстрів європейських країн

	Реєстри	Данія	Швеція	Фінляндія	Норвегія	Нідерланди
1.	Населення	+	+	+	+	+
2.	Адрес (будівель, житла)	+	+	+	+	+
3.	Оподаткування	+	+	+	+	+
4.	Зайнятості	+	+	+	+	+
5.	Пенсійний	+	+	+		+
6.	Соціальних послуг (безхатченки; діти, які проживають поза сім'єю; оплата ліків державою тощо)	+	+	+	+	+
7.	Медичні	> 14	>7	>5	> 18	> 10
8.	Шукачів роботи	+	+	+	+	
9.	Освіти (студентів), кількість	6	1	1	1	3
10.	Транспортний (автомобільний)	+	+	+	+	+
11.	Реєстр нерухомості, кадастр	+	+	+	+	+
12.	Кримінальний (суди, пенітенціарна служба)	+	+	+		+
13.	Реєстр заповітів або Спадковий	+	+		+	+
14.	Реєстри щодо кредитів та платоспроможності	+			+	+
15.	Бізнес-реєстр	+	+	+	+	+

Джерела: складено авторами за інформацією [20; 27—31].

звільнення з останнього місця роботи. Реєстри зайнятості існують у всіх аналізованих країнах.

Наявність у країні одного чи більше пенсійних реєстрів залежить від організації пенсійної системи. Вона може мати декілька рівнів, певні різновиди, тому і пенсійні реєстри ведуться і соціальними службами держав, і окремими фондами (компаніями). Такі реєстри існують майже у всіх північноєвропейських країнах.

Розглядаючи реєстри північноєвропейських країн, особливо треба підкреслити, що ці країни мають дуже розвинені системи реєстрів охорони здоров'я, які нараховують іноді більше десяти одиниць і містять інформацію про пацієнтів, хвороби, ліки (якими лікують людей та навіть їхніх тварин), рецепти і про ліцензований медичний персонал. У більшості з цих країн існують окремо системи реєстрів освіти, що дає змогу отримувати оперативну та достовірну інформацію про рівень кваліфікації фізичних осіб. У всіх країнах є земельні кадастри та реєстри прав власності.

Кількість медичних реєстрів за країнами дуже відрізняється. Наприклад, у Норвегії їх більше 18, Данії — більше 14, а Фінляндії — більше 5. Проте, слід зауважити, що Національні реєстри пацієнтів, реєстри народжень, абортів, причин смерті, онкологічних захворювань, алкоголізму ведуться у більшості країн.

Найбільша кількість освітянських реєстрів створена у Данії (6) та Нідерландах (3). Реєстри системи освіти у різних країнах можуть містити інформацію як про середню освіту та наступні рівні її підвищення, так і тільки про найвищу отриману освіту, про освіту дорослих, про отримані дипломи про закінчення освітніх закладів, про навчання за різними освітніми програмами у навчальних закладах. Із різноманітним підходом до врахування отриманої кваліфікації та відмінністю за країнами у переліку утримувачів освітніх реєстрів саме і пов'язана їхня кількість.

Крім того, міжнародні інституції рекомендують включати до переліку реєстрів, що містять інформацію про населення, також автомобільні реєстри (або реєстри транспортних засобів: у країнах Північної Європи поряд із автомобілями дуже популярним є володіння човнами). Такі реєстри є у всіх цих країнах. Це — реєстри, що містять інформацію про транспортні засоби та їх власників, реєстри дорожньо-транспортних пригод, реєстри ліцензій власників автомобілів і транспорту та інші.

Реєстри нерухомості та земельні кадастри ведуться у всіх розглянутих країнах, а реєстри заповітів (або спадкові) — існують у всіх країнах, крім Фінляндії.

Реєстри пенітенціарної служби та/ або реєстри судів також створено майже у всіх країнах, інформації не знайдено тільки щодо Норвегії.

Цікавими, на нашу думку, є ініціативи багатьох країн, що започаткували створення реєстрів щодо кредитоспроможності населення. Так, у Данії

та Норвегії створено Реєстри кредитної інформації, у Нідерландах — Реєстр неплатоспроможності фізичних осіб.

У північноєвропейських країнах як базові функціонують три адміністративні реєстри: реєстр осіб (реєстр населення), реєстр нерухомості (нерухомість, будівлі та житлові приміщення), реєстр підприємств [20]. Відповідно, у всіх країнах є три статистичні базові реєстри. У Швеції визначено четвертий статистичний базовий реєстр — Реєстр діяльності. Реєстри діяльності (робочих місць, інших видів діяльності на ринку праці та освітніх заходів) існують і в інших країнах, але вони не визначаються як базові.

Адміністративні базові реєстри в різних північноєвропейських країнах організовані по-різному. Наприклад, у Фінляндії дані про житло та будівлі є частиною інформаційної системи щодо населення, а в Норвегії та Данії ці дані включаються до тієї ж інформаційної системи, що і нерухомість та адреси. Проте, ці відмінності не впливають на функціонування системи реєстрів, тому що всі базові реєстри мають ключі для зв'язку між собою: особисті ідентифікаційні номери; числові адреси; ідентифікаційні номери підприємств (для закладів, установ, компаній, організацій та підприємств) [20].

Одним з основних факторів, що сприяє статистичному використанню реєстрів адміністративних даних, є створення уніфікованих ідентифікаційних систем, за відсутності яких дуже складно пов'язати різні реєстри [20]. Отже, мінімальною вимогою є існування єдиної системи ідентифікації для базових реєстрів.

У північноєвропейських країнах персональні ідентифікаційні номери фізичних осіб є майже у всіх реєстрах, що містять інформацію про населення. Аналогічно, майже однаково уніфіковані системи ідентифікації використовуються для інших базових реєстрів: бізнес-реєстри підприємств, адрес, будинків та житлових приміщень.

У країнах Північної Європи свій базовий статус давно закріпили реєстри населення, де вони стали важливим джерелом інформації для різних статистичних обстежень, включаючи перепис населення. Реєстри населення мають унікальний ідентифікатор — персональний ідентифікаційний номер. Реєстр містить основну інформацію про всіх осіб (стать, вік, військовий статус, національність тощо). Далі включаються посилання на батьків та подружжя, що дає змогу утворити сімейну одиницю. Ще одна важлива характеристика у реєстрі — адреса житла. У країнах, що мають реєстр житлового фонду, домогосподарство встановлюється шляхом зв'язку осіб та житлових приміщень [20].

Реєстри населення десятиліттями ефективно використовуються як джерело статистичних даних, і їх можна вважати логічним продуктом еволюції життєво важливої системи статистики [23]. Для статистики населення використовують адміністративні реєстри, що містять персональний

ідентифікаційний номер із центрального реєстру населення (*Central Population Register, CPR*).

Слід підкреслити, що головна функція реєстру населення полягає в наданні достовірної інформації для адміністративних цілей уряду, зокрема для планування програм, бюджетування та оподаткування. Реєстри корисні в інших адміністративних сферах, таких, як встановлення особистої ідентифікації, голосування, навчання та військової служби, соціального страхування та добробуту, а також для надання довідок поліції та суду. Інформацію з реєстрів використовують для видачі документів, необхідних для прийому дітей до ясел, дитячих садків і шкіл та прикріплення мешканців до медичних клінік [23].

Зрозуміло, що реєстр населення включає перелік осіб, з якими місцевим та / або національним адміністраціям країни потрібно спілкуватись. Тому національний реєстр населення може бути як централізованим, так і децентралізованим, тобто складатись із системи реєстрів регіональних адміністрацій.

Реєстри населення мають довгу історію: найдавніший реєстр домогосподарств та людей був датований династією Хань у Китаї у другому столітті до нашої ери [32]. У Європі система реєстрації населення вперше з'являється у Північному регіоні. Згідно з Е. Аросеніусом [33] та Е. Хофстеном і Х. Лундстром [34], у 1665 р. лютеранський єпископ Йоганес Гезелій старший (Johannes Gezelius) наказав духовенству єпархії Ебо (тепер — Турку, Фінляндія) записати всі родини в кожній парафії. Однак, лише у 1686 р. одним указом наказав кожному пастору скласти список усіх сімей у його парафії з такою інформацією про приходське населення: подружні пари; законні й позашлюбні діти з їх датою та місцем народження, датою хрещення та іменами батьків; смерті та поховання; усі прибуття та виїзди з парафії [16]. На території України перші реєстри з'явилися у XVI ст. через створення козацького війська: всі козаки заносились у спеціальний список — реєстр [35].

Далі розглянемо організацію системи реєстрів у двох передових у цьому сенсі північних країнах: Данії та Норвегії.

Система реєстрів Данії. Данія — це країна з найбільш розвинутою системою реєстрів. Кожна сфера життя людини тут може бути досліджена за допомогою інформації, що міститься у відповідному реєстрі. Реєстри ведуть як органи державної влади та муніципальні установи, так і науково-дослідні організації, вищі навчальні заклади, лікарні, аптеки тощо. Також у країні суттєво розвинута система реєстрів, що стосуються бізнесу.

Починаючи з 1924 р., уряд Данії створив систему запису інформації про всіх своїх громадян та мешканців країни. Це був перший Національний реєстр осіб, де інформація, включаючи імена, адреси, дати народження й місце народження, сімейний стан та інша загальна інформація, зби-

ралася вручну. Згодом, у 1968 р., це було перенесено до комп'ютерної системи та створено систему ідентифікаційних карт — *CPR-Nummer* або *personnummer*.

Наразі Датська система цивільної реєстрації (*CPR* або Центральний реєстр населення) — це національний реєстр, що містить основну особисту інформацію про всіх, хто має реєстраційний номер цивільної особи. Практично кожне урядове відомство Данії отримує інформацію про людину саме із цієї бази даних. Веде реєстр *CPR-Kontoret* (буквально «Офіс *CPR*»), який відповідає за підтримку і розвиток бази даних та передачу інформації до урядових установ, а також уповноважених приватних компаній. Утримувачем реєстру є Міністерство з питань економіки та внутрішніх справ [36; 37].

Кожен, хто проживає у Данії, повинен зареєструватись через 3 місяці (6 місяців, якщо він є громадянином країни Північної Ради, тобто однієї з країн: Данії, Фінляндії, Ісландії, Норвегії та Швеції, а також з автономних районів Фарерських островів, Гренландії та Оландських островів).

Будь-яка особа, зареєстрована в датському реєстрі населення станом на 2 квітня 1968 р. (1 травня 1972 р. — у Гренландії) або пізніше, отримує персональний ідентифікаційний номер. Будь-яка особа, яка зобов'язана сплачувати податок у Данії згідно із Законом про податковий контроль Данії, але не зареєстрована в цивільному реєстрі, також отримує персональний ідентифікаційний номер.

Основні атрибути (поля) реєстру [38]: номер цивільної реєстрації (ідентифікаційний номер особи), ім'я, адреса, реєстрація народження, громадянство, віросповідання (яка церква), батьківство, сімейний стан, інформація про статус індивідуальної реєстрації.

Центральний реєстр будівель і житлових приміщень, за який відповідає Міністерство з питань житлово-комунального та сільського господарства, — це базовий реєстр щодо будівельних та житлових умов для оподаткування майна, переписів населення й житла та інших статистичних цілей. Він містить інформацію про всю побудовану власність у Данії. Це ідентифікація кожної окремої будівлі, схема розташування, призначення, рік будівництва, технічні умови, планування, електроустановки та термін оренди [39].

Значну роль у системі реєстрів Данії відіграють медичні реєстри. Кожен, хто знаходиться там на законних підставах, має індивідуальний реєстраційний номер і, отже, має карту державного медичного страхування, отримує доступ до послуг безкоштовного медичного забезпечення. Для цього створена Національна платформа послуг (*NSP*) — інфраструктура, яка повинна забезпечити можливість використання національних реєстрів та служб безпосередньо у догляді за пацієнтами, забезпечуючи необхідну доступність і стабільність роботи [40; 41].

Тільки перелік реєстрів, яким керує Датське управління охорони здоров'я, складає враження, що медична система країни створила електронні ресурси для усіх сфер своєї галузі: Національний реєстр пацієнтів, Реєстр лікування алкоголізму, Реєстр примусової психіатрії, Реєстр абортів, Реєстр професійної мобільності, Дитячий реєстр, Реєстр народжень, Реєстр раку, Реєстр статистичних дозволів, Реєстр причин смерті, Реєстр імплантатів, Реєстр наркоманів, Реєстр донорів органів, Реєстр вакцинацій та деякі інші [42].

Данія має довгу історію збирання адміністративних даних про освіту. Наприклад, оцінки індивідуального рівня в обов'язковій школі збираються Міністерством освіти Данії з 1910 р. Сьогодні реєстри освіти формуються з адміністративних записів навчальних закладів. Ведеться декілька реєстрів: Реєстр студентів, Реєстр академічних досягнень, Реєстр освіти населення та Реєстр освіти і підвищення кваліфікації дорослих. Спільною для цих реєстрів є інформація на індивідуальному рівні, що пов'язує освіту та заклади освіти для студентів, які навчаються в Данії [43]. Найпоширеніший реєстр освіти — Реєстр освіти населення, оскільки він містить інформацію про найвищу освіту осіб. Усі реєстри освіти базуються на унікальному персональному ідентифікаційному номері і автоматично включають усіх осіб, які отримують освіту в Данії.

Реєстри щодо праці та безробіття ведуться у статистичному офісі Данії. Це: Модуль (реєстр) класифікації зайнятості, Інтегрована база даних досліджень ринку праці, Реєстр статистики робочої сили, Реєстр статистики безробітних. Центральна податкова адміністрація веде Реєстр інформації про зарплату та Центральний реєстр платників податків. Усі ці реєстри є персоніфікованими, тобто містять інформацію на рівні фізичних осіб.

Соціальні реєстри населення ведуть як Статистика Данії (Реєстр соціальної статистики, Реєстр статистики виплат, що компенсують доходи, Реєстр пенсійної статистики, Реєстр соціальних досліджень, Реєстр статистики допомоги при захворюваннях, Реєстр дітей та молоді, розміщених поза власним будинком, Реєстр статистики доходів, Реєстр статистики процвітання, Реєстр статистики житлових надбавок тощо), так і відповідні органи, наприклад, Національна рада соціальних звернень (Реєстр соціальних пенсій), Датське агентство з лікарських засобів (Центральний реєстр компенсацій) та деякі інші.

Міністерство добробуту Данії веде Реєстр самогубств, який постійно оновлює, використовуючи дані Реєстру причин смерті. На базі цього реєстру здійснюється розрахунок вікових та гендерних показників, географічного розподілу, частоти методів самогубств, діагнозів тощо, а також відстежуються тенденції [44]. Полями реєстру є цивільний реєстраційний номер особи, дата самогубства, діагнози, сімейний стан, муніципалітет, вік. Реєстр містить інформацію з 1970 р. (однак ідентифікаційні номери осіб видаляють через декілька років).

У країні ведуться також інші статистичні та адміністративні реєстри: Земельний кадастр, Автомобільний реєстр, Реєстр дорожньо-транспортних пригод, Реєстр спроб самогубств, Датський Центральний реєстр злочинів, Реєстр заповітів, Датський Національний реєстр (містить інформацію про перетинання кордонів країни) та ще низка реєстрів, котрі містять інформацію про населення, що має бути отримана за персональним ідентифікаційним номером.

Система реєстрів Норвегії. У Норвегії, крім базових, виділяють більш ширшу систему головних державних реєстрів, це так звані реєстри для розвитку (*Registers for Development*), що керуються як органами державного управління, у тому числі — Статистикою Норвегії, так і компаніями, котрі спеціалізуються на наданні послуг з управління реєстрами. До цієї системи належить, у першу чергу, Центральний реєстр населення, за який з 1991 р. відповідає Податкова дирекція, і використовує його та інші державні реєстри для збирання й обчислення податків. Реєстри власності та адрес утримує норвезьке Картографічне управління [45; 46].

Центральний реєстр населення створено у Статистиці Норвегії у 1964 р., коли запроваджено унікальний персональний ідентифікаційний номер. У наступні роки створено ще ряд адміністративних реєстрів, які використовували однаковий ідентифікаційний номер. Наразі у Норвегії є три різних типи ідентифікаційних номерів: *DUF* (реєстраційний номер у комп'ютерній системі норвезького Директорату з імміграції), *D* (тимчасовий ідентифікаційний номер) та національний ідентифікаційний номер [47].

Особа отримує *D* номер, коли подає заяву на захист (притулок) або коли у неї є дозвіл на проживання, і вона збирається перебувати в Норвегії менше 6 місяців. Цей номер потрібний, щоб відкрити банківський рахунок, орендувати житло, платити податки [48].

У 1985 р. Центральний реєстр населення трансформовано у реляційну базу даних. У березні 1995 р. створено новий Центральний реєстр населення, який об'єднав та замінив одночасно попередній Центральний реєстр населення, паралельні реєстри і місцеві реєстри з інформацією про фізичних осіб. Тобто, термін «центральний» втратив свій зміст, тому що виник єдиний реєстр, але назва традиційно залишилась [48].

До основних користувачів реєстру належать: Статистика Норвегії, Управління державного страхування, Директорат із митних та акцизних зборів, Директорат імміграції Норвегії, Управління державної служби, поліція, лікарні, органи, що відповідають за набір учнів у школи, офіси служби суспільної безпеки, банки, страхові компанії, роботодавці, *Altlnn* (система надання звітності підприємств), агенції комерційної довідки, установа, що формує списки виборців, керівники муніципальних казначейств, Національний фонд кредитування освіти, служби зайнятості, Відділ ліцензування теле- та радіомовлення Норвегії, Управління суспільних доріг (Реєстр

водійських посвідчень), агенції із стягнення боргів, Медичний реєстр народжень, учені, служби дослідження суспільної думки тощо [49].

Починаючи з 2016 р., Норвезька податкова адміністрація будує нову основу для «громадської Норвегії» — модернізований Національний реєстр. Повне розгортання реєстру розпочинається у 2020 р. [50], туди буде додано багато нових функцій (наприклад, посиляться перевірка ідентичності та зменшиться ризик використання викрадених ідентифікаторів), буде змінено деякі підходи до визначення сім'ї, створено ряд нових цифрових послуг (подання заявки на отримання свідоцтва про відсутність перешкод до шлюбу, повідомлення про нову адресу, вибір імені для новонароджених дітей та повідомлення про смерть). А головне, на наш погляд, те, що жителі Норвегії зможуть отримати можливість коригувати власні дані у інформаційних системах.

Реєстри системи охорони здоров'я є також найбільш повною та розвиненою підсистемою реєстрів у Норвегії, яка регулюється згідно із норвезьким Законом щодо реєстрів персональних даних про здоров'я. Реєстри, що містять особисту інформацію, яка не заснована на згоді, створюються після оцінки ризиків норвезьким урядом, а деякі національні реєстри охорони здоров'я не містять особистих даних [51].

Найповніший перелік медичних реєстрів подано на сайті Норвезького інституту громадського здоров'я: Національний реєстр пацієнтів, Реєстр причин смерті, Реєстр раку, Медичний реєстр народжень, Норвезька система спостереження за інфекційними хворобами, Норвезький реєстр імунізації, Реєстр медичних служб Збройних Сил Норвегії, Норвезький реєстр серцево-судинних захворювань, Реєстр медичних архівів, Норвезька інформаційна система для сестринства та догляду за пацієнтами, Норвезька система спостереження за вживанням антибіотиків та пов'язаних із охороною здоров'я інфекцій, Норвезька система спостереження за стійкістю до антимікробних препаратів, Реєстр припинення вагітності, Норвезька база даних рецептів, Норвезька система спостереження за стійкістю до антивірусних препаратів [51]. Утримувачами більшості реєстрів є Дирекція з охорони здоров'я Міністерства здоров'я та медичних послуг і Норвезький інститут громадського здоров'я, але окремі реєстри утримуються та ведуться іншими закладами (наприклад, Реєстр раку існує при Університетській лікарні Осло, Реєстр медичних служб Збройних Сил Норвегії — відповідними службами).

До реєстрів системи освіти належить Реєстр дипломів, перша версія якого була введена в експлуатацію на початку 2017 р. [52]. Увійти до Реєстру дипломів і побачити свої результати може сама особа або той, кому вона надає дозвіл на доступ.

Крім наведених, до системи реєстрів Норвегії належать також: Державний реєстр роботодавців і працівників (він належить і управляється

Норвезькою адміністрацією праці та добробуту і є основним реєстром, який забезпечує інформацією щодо усіх механізмів зайнятості в країні), Реєстр кредитної інформації, Земельна книга, Реєстр власності кадастру, Реєстр ліцензування водіїв та транспортних засобів, Статистичний реєстр автомобілів та деякі інші.

Слід зазначити, що у Данії, Норвегії та інших північноєвропейських країнах уже оцифровано архівні дані щодо населення і створено архівні реєстри: Реєстри прав власності, Реєстри смертей, Реєстри книг застави (Іпотечні реєстри), Парафіяльні реєстри, архівні реєстри переписів населення (наприклад, у Норвегії: за період 1664—1920 рр.) та судових записів тощо. Інформація з цих реєстрів також становить інтерес для дослідження різних аспектів життя населення та функціонування суспільства.

Отже, нашій країні є де перейняти досвід із упорядкування та створення нових адміністративних і статистичних реєстрів для запровадження повноцінної системи електронних ресурсів, що містять інформацію про населення.

Висновки і перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Одними з причин успішного розвитку систем реєстрів у північних країнах є їх невеликий розмір як за територією, так і за населенням, що є достатньо однорідним і законослухняним. Слід також брати до уваги краще технічне та ІТ оснащення органів державної влади, вищий рівень життя населення, яке через власні гаджети може отримувати доступ до певних реєстрів. До цього слід, на нашу думку, додати і більшу системність у створенні окремих реєстрів, коли для певного адміністративного реєстру одразу визначається місце у загальній системі та зв'язок з іншими, в першу чергу — базовими — реєстрами, тобто реєстри одразу мають «вбудовуватись» у систему.

Ще однією перевагою систем реєстрів північноєвропейських країн є великі і добре розвинені медичні підсистеми, що обумовлено не тільки зазначеними вище факторами, але й високим рівнем самої системи охорони здоров'я.

На нашу думку, виходячи з досвіду розвинених країн, в Україні необхідно:

- створити надійну систему ідентифікації жителів (населення), незалежно від громадянства;
- створити повноцінний центральний реєстр населення, наприклад, на базі Єдиного державного демографічного реєстру, визначивши, чи буде цей реєстр містити тільки інформацію про громадян України (що потребуватиме паралельного існування реєстру інших жителів, які мають посвідку на проживання або перебувають на території країни нетривалий термін), чи про усіх осіб, які зареєстровані тим чи іншим чином;
- створити реєстр адрес;

- визначити базові реєстри як для всієї системи реєстрів, так і для її підсистеми — реєстрів населення (наприклад, реєстр адрес та реєстри системи охорони здоров'я);
- визначити ідентифікатори (ключі) для зв'язування реєстрів населення у єдину систему.

За умови подальшого розвитку стратегії цифровізації у нашій країні запровадження системи реєстрів з інформацією про населення дасть значний соціальний і економічний ефект.

ЛІТЕРАТУРА

1. Принципы и рекомендации в отношении переписей населения и жилого фонда. Второе пересмотренное издание (Серия М № 67/Rev.2) / Департамент по экономическим и социальным вопросам. Статистический отдел ООН. 2009. URL: <https://unstats.un.org/unsd/demographic/sources/census/census3.htm> (дата звернення: 11.04.2020).
2. Вишневська О. А. Зарубіжний досвід створення статистичної системи на основі електронних реєстрів для потреб соціальної політики. *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. Вип. 4. С. 93—97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_4_17 (дата звернення: 10.09.2020).
3. Вишневська О. А. Статистичне забезпечення соціальної політики в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Київ, 2014. 23 с.
4. Троциньський В., Кравченко М. Перепис населення в умовах розвитку інформаційних технологій: управлінський аспект. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2018. Вип. 2 (20). С. 1—12. URL: [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2018-02\(20\)/11.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2018-02(20)/11.pdf) (дата звернення: 22.07.2020).
5. Магера А. Використання електронних реєстрів у виборчому процесі в Україні та шляхи оптимізації: дослідження. Женева: Видавництво Ради Європи (F-67075 Strasbourg Cedex <http://book.coe.int>), березень 2020. 66 с. URL: <https://rm.coe.int/study-elections-lists-andrii-magera/16809ec314> (дата звернення: 16.06.2020).
6. Звіт за результатами аналітичного дослідження «Стан та перспективи розвитку державних електронних інформаційних ресурсів», підготований у рамках проекту «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах» / Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Уряд Великобританії (DFID), Фонд «Євразія». URL: <http://tapas.org.ua/components/elektronni-posluhy/> (дата звернення: 01.06.2020).
7. Інститут демографії — проти електронного перепису населення. *Укрінформ*. 29.11.2019. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2827878-institut-demografii-elektronno-go-perepisu-naselenna.html> (дата звернення: 01.09.2020).
8. Експерт пояснила, чому не обійтися без традиційного перепису населення. *Українська правда*. 06.02.2020. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2020/02/6/7239652/> (дата звернення: 01.09.2020).
9. Демограф Олександр Гладун: Україна виглядатиме посміховиськом з таким «переписом населення». *Главком*. 23.01.2020. URL: <https://glavcom.ua/country/society/demograf-oleksandr-gladun-ukrajina-viglyadatime-posmihoviskom-z-takim-perepisom-naselennya-654723.html> (дата звернення: 10.09.2020).
10. Не — перепис, а наукова робота. *День*. 29.01.2020. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/ne-perepys-naukova-robota> (дата звернення: 10.09.2020).
11. Саріогло В. Г. Прикладні аспекти використання великих даних для розв'язання окремих проблем статистики. *Нові джерела та методи поширення даних у статис-*

- тиці: Матеріали XVII Міжнародної наук.-практ. конф. з нагоди Дня працівників статистики. Київ: Інформаційно-аналітичне агентство, 2019. С. 67—69.
12. Yildiz D., Smith P. W. F. Models for Combining Aggregate-Level Administrative Data in the Absence of a Traditional Census. *Journal of Official Statistics*. 2015. 31. Pp. 431—451.
 13. Brown J. J. Future Models for Population Census: Can We Have an Administrative Based Census Without a Population Register? *Статистика України*. 2015. 3 (70). С. 45—50.
 14. Бахметова Г. Ш., Исупов А. А. Регистр населения как система демографического учета. *Вопросы статистики*. 1999. № 5. С. 33—40.
 15. Schulte Nordholt E. The usability of administrative data for register-based censuses. *Statistical Journal of the IAOS*. 2018. Vol. 34, № 4. Pp. 487—498. URL: <https://content.iospress.com/articles/statistical-journal-of-the-iaos/sji180425> (дата звернення: 12.05.2020).
 16. Poulain M., Herm A. Le registre de population centralisé, source de statistiques démographiques en Europe. *Population*. 2013/2. Vol. 68. Pp. 183—212. DOI 10.3917/popu.1302.0215. URL: https://www.cairn-int.info/article-E_POPU_1302_0215--central-population-registers-as-a-source.htm (дата звернення: 15.04.2020).
 17. Вассенден К. Прямая передача данных из регистра населения национальной статистической службе. Опыт Центрального статистического бюро Норвегии. *Вопросы статистики*. 2007. № 7. С. 10—22; передруковано: *Демоскоп Weekly*. № 335—336. 2—15 июня 2008. URL: <http://www.demoscope.ru/weekly/2008/0335/analit03.php> (дата звернення: 11.05.2020).
 18. Guidelines on the Use of Registers and Administrative Data for Population and Housing Censuses / United Nations Economic Commission for Europe. 2018. URL: <http://www.unecsc.org/index.php?id=50794> (дата звернення: 11.04.2020).
 19. Обзор проведения переписи населения и жилого фонда раунда 2010 года в регионе ЕЭК ООН (Записка секретариата) / Европейская экономическая комиссия ООН: Конференция европейских статистиков, 60-е пленарное заседание. Париж. 6—8 июня 2012. URL: http://www.cisstat.com/ces/60-session/19-EC_UN_rus.pdf (дата звернення: 11.04.2020).
 20. Register-Based Statistics in the Nordic Countries: Review of Best Practices with Focus on Population and Social Statistics / United Nations. 2007. URL: <https://unstats.un.org/unsd/censusb20/KnowledgebaseArticle10220.aspx> (дата звернення: 11.04.2020).
 21. Selected papers from the 2016 Conference of European Statistics. Stakeholders. SPECIAL ISSUE / Eurostat (Statistical working papers). Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3888793/8435601/KS-TC-17-006-EN-N.pdf> (дата звернення: 11.06.2020).
 22. Руководство по использованию административных источников и выборочных обследований для измерений международной миграции в странах СНГ / ЕЭК ООН. 2016. URL: http://www.unecsc.org/fileadmin/DAM/stats/publications/2016/ECECESSTAT20162_RUS_web.pdf (дата звернення: 02.09.2020).
 23. Official site of UN. Department of Economic and Social Affairs. UN Statistics Division. Population Registers. URL: <https://unstats.un.org/unsd/demographic/sources/popreg/popregmethods.htm#2> (дата звернення: 11.06.2020).
 24. Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses. Revision 3 / Department of Economic and Social Affairs. Statistics Division. 2017. URL: <https://unstats.un.org/unsd/demographic-social/standards-and-methods/> (дата звернення: 11.04.2020).
 25. Эстония — удивительное цифровое государство на блокчейне. *Novator*. 18.02.2020. URL: <https://novator.io/blokchejn/estoniya-udivitelnoe-tsifrovoe-gosudarstvo-na-blokchejne> (дата звернення: 11.03.2020).

26. Kalja A., Reitsakas A., Saard N. eGovernment in Estonia: BestPractices. (Presentation). URL: <https://ru.scribd.com/presentation/179139958/eGovernment-in-Estonia-ppt> (дата звернення: 07.03.2020).
27. Site of the National Centre for Register Based Research. Danish registers. URL: <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/> (дата звернення: 11.04.2020).
28. Site of Registerforskning. Registers in Sweden. URL: <https://www.registerforskning.se/en/registers-in-sweden/> (дата звернення: 20.08.2020).
29. Site of Digital and Population Data Service Agency (The Finnish Digital Agency). URL: <https://dvv.fi/en/digital-and-population-data-services-agency> (дата звернення: 23.08.2020).
30. Platform Government.no. URL: <https://www.regjeringen.no/en/id4/> (дата звернення: 06.05.2020).
31. Site of Rijksoverheid. URL: <https://www.avgregisterrijksoverheid.nl/> (дата звернення: 13.08.2020).
32. Guidelines on Population Registration / Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE). Warsaw, 2009. 55 p.
33. Arosenius E. Bidrag till det svenska tabellverkets historia. Stockholm, 1928. Pp. V-VIII (cited by Hecht, 1977).
34. Hofsten E., Lundström H. Swedish Population History. Main Trends from 1750 to 1970. Urvall, Stockholm, 1976. 186 p.
35. Щербак В. О. Реєстрові козаки. *Енциклопедія історії України*: у 10 т. / гол. ред. В. А. Смолій. Київ: Наукова думка, 2012. Т. 9. С. 170.
36. Web archive. Det Centrale Personregister [Офіс CPR]. URL: <https://web.archive.org/web/20080204204815/http://www.cpr.dk/cpr/> (дата звернення: 20.08.2020).
37. Det Centrale Personregister. Historie [Центральний реєстр населення. Історія]. URL: <https://cpr.dk/cpr-systemet/historie/> (дата звернення: 23.06.2020).
38. The National Centre for Register Based Research. The Danish Civil Registration System CPR. URL: <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/the-danish-civil-registration-system-cpr/> (дата звернення: 11.04.2020).
39. Site of the National Centre for Register Based Research. The Central Register of Buildings and Dwellings (BBR). URL: <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/the-central-register-of-buildings-and-dwellings-bbr/> (дата звернення: 22.04.2020).
40. Sundhedsdata-Styrelsen. Den Nationale Serviceplatform (NSP) [Датське управління охорони здоров'я та лікарських засобів. Національна платформа послуг (NSP)]. URL: <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/registre-og-services/om-nsp> (дата звернення: 18.04.2020).
41. Den Nationale Serviceplatform. Dokumentation og information om NSP [Національна платформа послуг. Документація та інформація]. URL: <https://www.nsp.dk/> (дата звернення: 18.04.2020).
42. Site of The National Centre for Register Based Research. Danish registers. URL: <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/> (дата звернення: 18.04.2020).
43. Jensen Vibeke M., Rasmussen Astrid W. Danish education registers. *Scandinavian Journal of Public Health*. 2011. N 39, Suppl 7. P. 91—94. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21775362> (дата звернення: 10.04.2020).
44. Site of the National Centre for Register Based Research. The Register of Suicides. URL: <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/the-register-of-suicides/> (дата звернення: 23.04.2020).

45. Official site of the Norwegian Mapping Authority. Registers for Development. URL: <https://www.kartverket.no/en/About-The-Norwegian-Mapping-Authority/international-development-cooperation/registers-for-development/> (дата звернення: 06.05.2020).
46. Сайт компанії Brønnøysund. Hva ønsker du å registrere? [Що ви хочете зареєструвати?]. URL: <https://www.brreg.no/hva-onsker-du-a-registrere/> (дата звернення: 06.05.2020).
47. Official site of the Norwegian Directorate of Immigration (UDI). ID number. URL: <https://www.udi.no/en/word-definitions/id-number/> (дата звернення: 07.05.2020).
48. Official site of the Norwegian Tax Administration. The National Population Register. URL: <https://www.skatteetaten.no/en/person/national-registry/> (дата звернення: 08.05.2020).
49. Official site of UN. Statistical Department. Civil Registration and Vital Statistics Knowledge Center. URL: <https://unstats.un.org/unsd/vitalstatkb/KnowledgebaseArticle50967.aspx> (дата звернення: 06.05.2020).
50. Site of Knowit. New National Registry. URL: <https://www.knowit.eu/services/experience/strategy-and-digitalization/knowits-take-on-tomorrow/new-national-registry/> (дата звернення: 13.05.2020).
51. Site of NIPH-National Institute of Public Health. Overview of the national health registries. URL: <https://www.fhi.no/en/more/access-to-data/about-the-national-health-registries2/> (дата звернення: 21.08.2020).
52. Portal Vitnemalsportalen. Diploma registry. URL: <https://www.vitnemalsportalen.no/english/> (дата звернення: 06.05.2020).

REFERENCES

1. Pryntsypy y rekomendatsyy v otnoshenyy perepysey naseleniya y zhyloho fonda. Vtoroe peresmotrennoe yzdanye (Seriya M № 67/Rev.2). [Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses. Second revised edition (Series M No. 67 / Rev.2)]. (2009). *Departament po ekonomycheskym y sotsyal'nym voprosam. Statystycheskyj otdel OON* [Department of Economic and Social Affairs. UN Statistics Division]. Retrieved from <https://unstats.un.org/unsd/demographic/sources/census/census3.htm> [in Russian].
2. Vyshnevs'ka, O. A. (2013). Zarubizhnyj dosvid stvorennia statystychnoi systemy na osnovi elektronnykh reiestriv dlia potreb sotsial'noi polityky [Foreign experience in creating a statistical system based on electronic registers for social policy]. *Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka* [Public administration: theory and practice]. Issue 4. Pp. 93-97. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_4_17 [in Ukrainian].
3. Vyshnevs'ka, O. A. (2014). Statystychni zabezpechennia sotsial'noi polityky v Ukraini : avtoref. dys. na здобuttia nauk. stupenia kand. nauk z derzh. upr. : 25.00.02 [Statistical support of social policy in Ukraine: author's ref. dis. for science degree of Cand. Sciences of the state meneg. : 25.00.02]. Kyiv. 23 p. [in Ukrainian].
4. Troschyns'kyj, V., Kravchenko, M. (2018). Perepys naselennia v umovakh rozvytku informatsijnykh tekhnolohij: upravlins'kyj aspekt [Census in the development of information technology: management aspect]. *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka* [Public administration: theory and practice]. Issue 2(20). Pp. 1-12. Retrieved from [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2018-02\(20\)/11.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2018-02(20)/11.pdf) [in Ukrainian].
5. Mahera, A. (March, 2020). Vykorystannia elektronnykh reiestriv u vyborchomu protsesi v Ukraini ta shliakhy optymizatsii. Doslidzhennia [Use of electronic registers in the election process in Ukraine and ways of optimization. Research]. Zheneva [Geneva]: Vydavnytstvo Rady Yevropy (F-67075 Strasbourg Cedex <http://book.coe.int>). 66 p. Retrieved from <https://rm.coe.int/study-elections-lists-andrii-magera/16809ec314> [in Ukrainian].

6. Zvit za rezul'tatamy analitychnoho doslidzhennia : Stan ta perspektyvy rozvytku derzhavnykh elektronnykh informatsijnykh resursiv, pidhotovanyj u ramkakh proektu : Prozorist' ta pidzvitnist' u derzhavnomu upravlinni ta posluhakh [Report on the results of the analytical study : Status and prospects of development of state electronic information resources, prepared in the framework of the project Transparency and accountability in public administration and services]. *Ahentsstvo SShA z mizhnarodnoho rozvytku (USAID), Uriad Velykobrytanii (DFID), Fond Yevraziia [United States Agency for International Development (USAID), UK Government (DFID), Foundation Eurasia]*. Retrieved from <http://tapas.org.ua/components/elektronni-posluhy/> [in Ukrainian].
7. Instytut demografii — proty elektronnoho perepysu naselennia [Institute of Demography - against the electronic census]. *Ukrinform [Ukrinform]*. 29.11.2019. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2827878-institut-demografii-elektronnogo-perepysu-naselennia.html> [in Ukrainian].
8. Ekspert poiasnyla, chomu ne obijtysia bez tradytsijnoho perepysu naselennia [The expert explained why not do without the traditional census]. *Ukrains'ka Pravda [Ukrainian Pravda]*. 06.02.2020. Retrieved from <https://www.pravda.com.ua/news/2020/02/6/7239652/> [in Ukrainian].
9. Demohraf Oleksandr Gladun: Ukraina vyhliadatyne posmikhovys'kom z takim perepysom naselennia [Demographer Oleksandr Gladun: Ukraine will look like a laughing stock with such a census]. *Hlavkom [Glavkom]*. 23.01.2020. Retrieved from <https://glavkom.ua/country/society/demograf-oleksandr-gladun-ukrajina-viglyadatyne-posmihoviskom-z-takim-perepysom-naselennia-654723.html> [in Ukrainian].
10. Ne — perepys, a naukova robota [Not a census, but a scientific work]. *Den' [Day]*. 29.01.2020. Retrieved from <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/ne-perepys-naukova-robota> [in Ukrainian].
11. Sarioglo, V. H. (2019). Prykladni aspekty vykorystannia velykykh danykh dla rozv'iazannia okremykh problem statystyky [Applied aspects of using big data to solve certain statistical problems]. *Novi dzherela ta metody poshyrennia danykh u statystytsi: Materialy XVII Mizhnarodnoi nauk.-prakt. konf. z nahody Dnia pratsivnykiv statystyky [New sources and methods of data dissemination in statistics: Proceedings of the XVII International scientific-practical. conf. on the occasion of Statistics Workers' Day]*. Kyiv: Informatsijno-analityчне ahentsstvo, 2019. Pp. 67-69 [in Ukrainian].
12. Yildiz, D., Smith, P. W. F. (2015). Models for Combining Aggregate-Level Administrative Data in the Absence of a Traditional Census. *Journal of Official Statistics*. No. 31. Pp. 431-451.
13. Brown, J. J. (2015). Future Models for Population Census: Can We Have an Administrative Based Census Without a Population Register? *Statistics of Ukraine*. No. 3 (70). Pp. 45-50.
14. Bakhmetova, H. Sh., Ysupov, A. A. (1999). Rehystr naselenyia kak systema demografyčeskoho ucheta [Population register as a system of demographic accounting]. *Voprosy statystyky [Questions of Statistics]*. No. 5. Pp. 33-40 [in Russian].
15. Schulte Nordholt, E. (2018). The usability of administrative data for register-based censuses. *Statistical Journal of the IAOS*. Vol. 34, No. 4. Pp. 487-498. Retrieved from <https://content.iospress.com/articles/statistical-journal-of-the-iaos/sji180425>
16. Poulain, M., Herm, A. (2013/2). Le registre de population centralisé, source de statistiques démographiques en Europe. *Population*. Vol. 68. Pp. 183-212. DOI 10.3917/popu.1302.0215. Retrieved from https://www.cairn-int.info/article-E_POPU_1302_0215-central-population-registers-as-a-source.htm
17. Vassenden, K. (2007). Priamaia peredacha dannykh yz rehystra naselenyia natsyonal'noj statystyčeskoj sluzhbe. Opyt Tsentral'nogo statystyčeskogo biuro Norvehyi [Direct transfer of data from the population register to the national statistical service. Experience of the Central Statistical Bureau of Norway]. *Voprosy statystyky [Questions of*

- statistics]. № 7. Pp. 10-22; peredrukovano: *Demoskop Weekly* [reprinted: *Demoscope Weekly*]. № 335–336. June, 2-15. 2008. Retrieved from <http://www.demoscope.ru/weekly/2008/0335/analit03.php>
18. Guidelines on the Use of Registers and Administrative Data for Population and Housing Censuses (2018). *United Nations Economic Commission for Europe*. Retrieved from <http://www.unece.org/index.php?id=50794>
 19. Obzor provedeniya raunda 2010 perepysy naseleniya y zhyloho fonda v rehyone EEK OON (Zapyska sekretaryata) [Review of the 2010 round of the UNECE Population and Housing Census (Note by the Secretariat)] (2012). *Evropejskaia ekonomycheskaia komysyia OON: Konferentsiya evropejskykh statystykov, 60-e plenarnoe zasedaniye* [United Nations Economic Commission for Europe: Conference of European Statisticians, 60th plenary session]. Paris. June 6-8, 2012. Retrieved from http://www.cisstat.com/ces/60-session/19-EC_UN_rus.pdf [in Russian].
 20. Register-Based Statistics in the Nordic Countries: Review of Best Practices with Focus on Population and Social Statistics (2007). *United Nations*. Retrieved from <https://unstats.un.org/unsd/censusb20/KnowledgebaseArticle10220.aspx>
 21. Selected papers from the 2016 Conference of European Statistics. Stakeholders. SPECIAL ISSUE (2017). *Eurostat (Statistical working papers)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3888793/8435601/KS-TC-17-006-EN-N.pdf>
 22. Rukovodstvo po yspol'zovaniyu admynystratyvnykh ystochnykov y vyborochnykh obledovanyj dlia yzmerenyj mezhdunarodnoj myhratsyy v stranakh SNH [Guidelines for Using Administrative Sources and Sample Surveys to Measure International Migration in CIS] (2016). EEK OON [UNECE]. Retrieved from http://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/publications/2016/ECECESSTAT20162_RUS_web.pdf [in Russian].
 23. *Official site of UN. Department of Economic and Social Affairs. UN Statistics Division. Population Registers*. Retrieved from <https://unstats.un.org/unsd/demographic/sources/popreg/popregmethods.htm#2>
 24. Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses. Revision 3 (2017). *Department of Economic and Social Affairs. Statistics Division*. Retrieved from <https://unstats.un.org/unsd/demographic-social/standards-and-methods/>
 25. Estonya — udivitel'noe tsyfrovoe gosudarstvo na blokchejne [Estonia is an amazing digital state on the blockchain]. (18.02.2020). *Novator*. Retrieved from <https://novator.io/blokchejn/estoniya-udivitelnoe-tsifrovoe-gosudarstvo-na-blokchejne> [in Russian].
 26. Kalja, A., Reitsakas, A., Saard, N. eGovernment in Estonia: BestPractices. (Presentation). Retrieved from <https://ru.scribd.com/presentation/179139958/eGovernment-in-Estonia-ppt>
 27. *Site of the National Centre for Register Based Research*. Danish registers. Retrieved from <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/>
 28. *Site of Registerforskning*. Registers in Sweden. Retrieved from <https://www.registerforskning.se/en/registers-in-sweden/>
 29. *Site of Digital and Population Data Service Agency (The Finnish Digital Agency)*. Retrieved from <https://dvv.fi/en/digital-and-population-data-services-agency>
 30. *Platform Government.no*. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/en/id4/>
 31. *Site of Rijksoverheid*. Retrieved from <https://www.avgregisterrijksoverheid.nl/>
 32. Guidelines on Population Registration. (2009). *Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE)*. Warsaw. 55 p.
 33. Arosenius, E. (1928). Bidrag till det svenska tabellverkets historia. Stockholm. Pp. V-VIII (cited by Hecht, 1977).
 34. Hofsten, E., Lundström, H. Swedish Population History. Main Trends from 1750 to 1970. (1976). *Urval*, Stockholm. 186 p.

35. Scherbak, V. O. (2012). Reiestrovi kozaky [Registered Cossacks]. *Entsyklopediia istorii Ukrainy: u 10 t.* / hol. red. V. A. Smolij [Encyclopedia of the History of Ukraine: in 10 volumes / ch. ed. V. A. Smolij]. Kyiv: Nauk. dumka, 2012. T. 9. P. 170 [in Ukrainian].
36. Web archive. Det Centrale Personregister. Retrieved from <https://web.archive.org/web/20080204204815/http://www.cpr.dk/cpr/>
37. Det Centrale Personregister. Historie. Retrieved from <https://cpr.dk/cpr-systemet/historie/>
38. The National Centre for Register Based Research. The Danish Civil Registration System CPR. Retrieved from <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/the-danish-civil-registration-system-cpr/>
39. Site of the National Centre for Register Based Research. The Central Register of Buildings and Dwellings (BBR). Retrieved from <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/the-central-register-of-buildings-and-dwellings-bbr/>
40. Sundhedsdata-Styrelsen. Den Nationale Serviceplatform (NSP). Retrieved from <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/registre-og-services/om-nsp>
41. Den Nationale Serviceplatform. Dokumentation og information om NSP. Retrieved from <https://www.nsp.dk/>
42. Site of the National Centre for Register Based Research. Danish registers. Retrieved from <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/>
43. Jensen, Vibeke M., Rasmussen, Astrid W. (2011). Danish education registers. *Scandinavian Journal of Public Health*. N 39, Suppl 7. P. 91-94. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21775362>
44. Site of the National Centre for Register Based Research. The Register of Suicides. Retrieved from <https://econ.au.dk/the-national-centre-for-register-based-research/danish-registers/the-register-of-suicides/>
45. Official site of the Norwegian Mapping Authority. Registers for Development. Retrieved from <https://www.kartverket.no/en/About-The-Norwegian-Mapping-Authority/international-development-cooperation/registers-for-development/>
46. Site of Brønnøysund. Hva ønsker du å registrere? Retrieved from <https://www.brreg.no/hva-onsker-du-a-registrere/>
47. Official site of the Norwegian Directorate of Immigration (UDI). ID number. Retrieved from <https://www.udi.no/en/word-definitions/id-number/>
48. Official site of the Norwegian Tax Administration. The National Population Register. Retrieved from <https://www.skatteetaten.no/en/person/national-registry/>
49. Official site of UN. Statistical Department. Civil Registration and Vital Statistics Knowledge Center. Retrieved from <https://unstats.un.org/unsd/vitalstatkb/Knowledgebase/Article50967.aspx>
50. Site of Knowit. New National Registry. Retrieved from <https://www.knowit.eu/services/experience/strategy-and-digitalization/knowits-take-on-tomorrow/new-national-registry/>
51. Site of NIPH-National Institute of Public Health. Overview of the national health registries. Retrieved from <https://www.fhi.no/en/more/access-to-data/about-the-national-health-registries2/>
52. Portal Vitnemalsportalen. Diploma registry. Retrieved from <https://www.vitnemalsportalen.no/english/>

Стаття надійшла до редакції журналу 12.10.2020.

M. V. Puhachova, Dr. Sc. (Economics), Senior Researcher, Chief Researcher
Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of the NAS of Ukraine
01032, Ukraine, Kyiv, Blvd Taras Shevchenko, 60
E-mail: maryni@ukr.net
ORCID 0000-0003-1680-4284

O. M. Gladun, Dr. Sc. (Economics), Senior Researcher, Corresponding Member
of the National Academy of Sciences of Ukraine, Deputy Director
Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of the NAS of Ukraine
01032, Ukraine, Kyiv, Blvd Taras Shevchenko, 60
E-mail: gladun.ua@gmail.com
ORCID 0000-0001-6354-6180

POPULATION REGISTERS AS THE CORE OF THE SYSTEM REGISTERS IN NORTHERN EUROPEAN COUNTRIES

Electronic registry systems, established in many European countries, have long proven their effectiveness in various areas of the functioning of the state and separate firms and in improving the interaction of the population with government and private organizations. Population registers have a special place in the systems of registers. They provide comprehensive and complete personal information, while saving time and effort in solving urgent problems, requests and requirements related to health, education, property, employment, pensions, social assistance, etc. Population registers have also proven their effectiveness in recent rounds of population and housing censuses. Northern European countries are pioneers in the creation and use of population register systems. The relevance of the article for Ukraine is due to: the active development of various registers, which, however, interact poorly with each other and do not constitute a holistic system; the need to take into account the experience of advanced countries in creating a full-fledged system of registers.

The purpose of the article is to summarize the experience of northern European countries in the creation and operation of register systems and to determine the role of the central population register as one of the basic registers.

The novelty of the article lies in a generalized and comparative analysis of the register systems of the Nordic countries, a study of the role of the central population register and other basic and specialized registers as providers of information about the population.

Research methods: systems analysis, scientific generalization, comparative analysis, methods of research of complex systems.

The article investigates the general aspects of the creation and use of population registers in Northern Europe. A characteristic feature of northern European countries, in contrast to Ukraine, is the systematic in creation of separate registers, when a certain administrative register immediately determines the place in the general system and the relationship with other, primarily basic, registers. The example of two of the most advanced countries in this issue - Denmark and Norway — analyzes the measures to create systems of personal identification numbers and the practice of using these numbers in registry systems. Examples of subsystems of health and education registers, as well as some other registers containing personalized information, are given.

Based on the experience of northern European countries, proposals are formulated to create a real functioning system of registers in Ukraine.

Keywords: system of electronic registers, population registers, personal identification number, Northern European countries.